

Juryrapport Groninger Cultuurprijzen 2026

Inleiding

Het is een eer om als jury de winnaars en genomineerden van de Groninger Cultuurprijzen onder de aandacht te mogen brengen. De selectie van dit jaar laat opnieuw zien hoe rijk en veelzijdig de culturele sector in Groningen is. Alle genomineerden zijn makers, organisatoren en initiatiefnemers die zorgen voor bijzondere culturele ervaringen en die ieder op hun eigen manier bijdragen aan het culturele klimaat in de provincie.

Artistieke kwaliteit was voor de jury een belangrijk uitgangspunt bij het beoordelen van de voordrachten. Maar hoe bepaal je vervolgens een winnaar binnen selectiecriteria die bewust breed zijn? Zeker in een provincie waarin de cultuursector zich kenmerkt door hoge artistieke kwaliteit, vernieuwing en een grote diversiteit aan makers, disciplines en initiatieven. Groningen kent een aantal nationale of internationale bekende makers en instellingen. Het ambassadeurschap staat als een van de selectiecriteria in het juryreglement.

Tijdens de jurering ontstond een duidelijke rode draad. De jury heeft dit jaar bijzondere aandacht gehad voor de mensen en organisaties die niet alleen werken aan hun eigen artistieke ontwikkeling, maar ook iets in beweging zetten voor anderen. Makers en organisatoren die nieuw talent voor het voetlicht brengen, onbekende verhalen en perspectieven zichtbaar maken, verbindingen leggen en nieuwe activiteiten mogelijk maken. Soms zijn zij ook degenen die achter de schermen vele uren werk verzetten dat voor het publiek nauwelijks zichtbaar is, maar dat essentieel is voor een sterke culturele sector.

De jury wilde daarnaast recht doen aan de diversiteit van de Groningse cultuursector: aan gevestigde én nieuwe kunstvormen, aan stad én provincie, aan verschillende generaties en gemeenschappen en aan zowel professionele kunst als amateurkunst.

Vanuit die uitgangspunten kwam de jury tot de volgende nominaties.

Genomineerden Groninger Cultuurprijs

De Groninger Cultuurprijs is bestemd voor professionele makers, gezelschappen en instellingen die een zichtbare en betekenisvolle bijdrage leveren aan kunst en cultuur in Groningen. De jury keek daarbij onder meer naar artistieke kwaliteit, originaliteit, publieksbeleving, zichtbaarheid, professionaliteit en de betekenis voor de Groningse cultuursector.

WERC

Het Groningse kunstcollectief WERC beweegt zich op het snijvlak van kunst, technologie, wetenschap en publieksparticipatie. Het collectief heeft in de loop der jaren een herkenbare eigen artistieke taal ontwikkeld, waarin nieuwe technologie niet als toevoeging wordt gebruikt, maar onderdeel wordt van het kunstwerk zelf.

Een recent voorbeeld is AR Graffiti: Hall of Fame, de eerste volledig zelf vormgegeven tentoonstelling van WERC. Van 31 januari tot en met 22 februari 2026 veranderde de EMG in Stadshavens in een virtuele graffitiwereld. In AR Graffiti 3.0 werden graffiti, licht, geluid en digitale technologie samengebracht. Bezoekers brachten door hun eigen beweging digitale graffitiwerken tot leven en werden daarmee zelf onderdeel van het kunstwerk.

Voor de jury laat dit project goed zien waarom WERC tot de genomineerden behoort. Het collectief blijft onderzoeken wat er mogelijk is wanneer verschillende disciplines, technieken en makers bij elkaar worden gebracht. Daarbij ontstaat werk dat artistiek eigenzinnig is, maar tegelijkertijd toegankelijk en ervaarbaar blijft voor een breed publiek.

WERC vertegenwoordigt bovendien een vorm van hedendaagse kunst die vanuit Groningen wordt ontwikkeld en ook buiten de provincie relevant is. De jury waardeert niet alleen de artistieke kwaliteit en vernieuwingsdrang, maar ook de bijdrage die het collectief levert aan een cultureel klimaat waarin experiment en nieuwe kunstvormen ruimte krijgen. Het past in de Groningse traditie van het creëren van eigenzinnige authentieke kunst.

Op Roakeldais

Op Roakeldais in Warffum wordt in 2026 voor de 59e keer georganiseerd. Al bijna zestig jaar komen dans- en muziekgroepen uit verschillende delen van de wereld naar Noord-Groningen. Daarmee heeft het festival een bijzondere positie. Internationale culturele uitwisseling vindt hier niet plaats in een grote stad, maar midden in een dorp in het Hogeland. Op Roakeldais zorgt voor verbinding tussen culturen, bewoners en deelnemers. Er zijn vriendschappen, huwelijken en baby's uit voortgekomen. Bovendien biedt het festival een aansprekende laagdrempelige vorm van cultuur aan.

Voor de jury was deze prachtige geschiedenis niet de enige reden om ze te nomineren. Wij vonden de manier waarop Op Roakeldais zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld tevens een belangrijke reden om ze nu in het zonnetje te zetten.

Het festival investeert nadrukkelijk in een nieuwe generatie. Volgens de voordracht werden ruim 2.000 basisschoolleerlingen en 1.000 middelbare scholieren bereikt met workshops, masterclasses en speciale voorstellingen. Sinds 2024 heeft het festival bovendien een eigen Jeugdraad. Jongeren zijn daarmee niet alleen bezoeker of deelnemer, maar worden betrokken bij de ontwikkeling van het festival.

De jury waardeert die combinatie van traditie en vernieuwing. Op Roakeldais brengt de wereld naar Groningen, maar zorgt er tegelijkertijd voor dat nieuwe generaties Groningers met andere culturen, muziek- en dansvormen in aanraking komen.

Het festival laat daarmee zien dat een organisatie met een lange geschiedenis zichzelf kan blijven ontwikkelen. De combinatie van internationale uitstraling, regionale verankering, cultuureducatie en de inzet van vele betrokkenen maakt Op Roakeldais voor de jury een overtuigende vertegenwoordiger van de breedte van de Groningse cultuursector.

Winnaar: Terug naar het Begin

Terug naar het Begin laat al sinds 2008 zien dat hoogwaardige professionele cultuur en het Groningse landschap elkaar kunnen versterken. Het festival programmeert theater, muziek, beeldende kunst, poëzie en andere kunstvormen in historische kerken, dorpshuizen en andere bijzondere locaties in het wierdenlandschap.

Daarbij worden erfgoed en landschap niet alleen als decor gebruikt. De omgeving, de geschiedenis en de gemeenschappen van Noord-Groningen zijn onderdeel van de culturele ervaring.

Naast gevestigde makers biedt het festival nadrukkelijk ruimte aan nieuw Gronings talent. Dat is ook terug te zien in het programma van 2026. Het festival werkt onder meer samen met Noordwoord, Noorderpoort, Jonge Harten en Academie Minerva. Er is een programma in het dorpshuis van Zeerijp, een audiowandeling van Tom Tieman, aandacht voor de geschiedenis van Molukkers in Noord-Groningen en werk van onder anderen Meindert Talma.

De relatief kleine locaties dragen bij aan de bijzondere publieksbeleving. Makers en bezoekers komen dicht bij elkaar en reizen samen door een landschap dat gedurende het festival op een andere manier wordt bekeken en ervaren. Ook Groningers die de provincie al goed kennen komen op onbekende locaties en ontdekken nieuw talent.

De jury waardeert daarnaast de verbinding die Terug naar het Begin legt met de dorpen waarin het festival plaatsvindt. Er wordt samengewerkt met vrijwilligers en organisaties die het lokale erfgoed beheren en toegankelijk houden. Daarmee brengt het festival niet alleen publiek naar het Groningse platteland, maar geeft het bestaande plekken en verhalen een nieuwe culturele betekenis. De organisatie legt optimaal verbinding tussen stad en ommeland. Hier hebben we grote waardering voor.

Groninger Talentprijs

De Talentprijs is bedoeld voor talent, jong én oud, dat zich verder ontwikkelt en ook buiten de provincie zichtbaar wordt. De jury heeft talent daarbij nadrukkelijk niet gelijkgesteld aan jong of net afgestudeerd. Talentontwikkeling kan ook betekenen dat iemand een nieuwe artistieke richting inslaat of dat een jong initiatief zich in korte tijd opvallend ontwikkelt.

Ook hier weegt de verbindende kracht van cultuur mee in onze afweging. De genomineerden beoefenen niet enkel cultuur voor zichzelf maar versterken het culturele veld van Groningen door samenwerkingen en netwerken op te bouwen die eerst niet bestonden.

Metro C

Metro C is een jong kunstenaarscollectief van elf grotendeels recent afgestudeerde kunstenaars van Academie Minerva. In 2025 richtten zij gezamenlijk een kunstenaarsbroedplaats op: een plek voor werk, ontmoeting, presentatie en samenwerking.

De jury waardeert vooral het initiatief dat de jonge makers daarmee zelf hebben genomen. De overgang van een kunstopleiding naar een zelfstandig kunstenaarschap is niet eenvoudig. Werkruimte is schaars en beginnende kunstenaars moeten hun plaats zien te vinden binnen de bestaande culturele infrastructuur. De makers van Metro C hebben niet afgewacht tot die plek hun werd aangeboden, maar hebben haar gezamenlijk gecreëerd.

Daarmee is Metro C meer dan een verzameling ateliers. De broedplaats biedt makers de mogelijkheid om zich naast elkaar en met elkaar te ontwikkelen en is aan het uitgroeien tot een nieuwe ruimte binnen de Groningse beeldende kunst.

Daarnaast bieden ze een laagdrempelige werkplek waar publiek welkom is. Ze organiseerden bijvoorbeeld tijdens Winterwelvaart avonden met muziek en andere crossover vormen van cultuur die de bezoeker het gevoel geven even onderdeel te zijn van een bruisende, hippe, jonge kunstscene.

Dat leden van het collectief inmiddels ook individueel stappen zetten binnen en buiten Groningen versterkt voor de jury het beeld van een groep waarin veel ontwikkeling mogelijk is. Zo was medeoprichter Lieve van Loon na haar afstuderen onder meer te zien bij Wall House #2 van het Groninger Museum, RAAMH in Leeuwarden en De Kunsthof in Appingedam en exposeerde zij ook in Amsterdam en Duitsland.

Metro C is nog jong. Dat is voor de jury juist onderdeel van deze nominatie. De Talentprijs kijkt immers niet alleen naar wat al is bereikt, maar nadrukkelijk ook naar wat zich nog kan ontwikkelen.

Natte Neuzen

Natte Neuzen begon in 2022 als een maandelijks open podium, voornamelijk in Proeflokaal Hooghoudt aan het Gedempte Zuiderdiep in Groningen. In enkele jaren tijd heeft het zich ontwikkeld tot een vaste waarde binnen de Groningse literaire scene.

Het programma brengt beginnende schrijvers en dichters samen met meer gevestigde auteurs en houdt nadrukkelijk ruimte voor de open mic. Juist daardoor ontstaat een plek waar nieuwe makers hun werk kunnen uitproberen, podiumervaring kunnen opdoen en andere schrijvers en publiek kunnen ontmoeten.

De avonden zijn laagdrempelig en populair en worden zeer druk bezocht door jongeren. Maar ook ouderen zijn hier welkom. Wie hier binnenloopt beleeft een zeer inclusieve, levendige, literaire wereld waar de poëzie weer volledig tot bloei komt. Mits je nog een plekje kunt vinden.

Inmiddels reikt Natte Neuzen verder dan het eigen maandelijks podium. Er werden internationale en queer edities georganiseerd en Natte Neuzen was aanwezig op onder meer Noorderzon en Dichters in de Prinsentuin. Daarnaast stonden ze op de festivals Grasnapolsky en het Drentse Nieuwe Gilde. Ook gevestigde auteurs vinden hun weg naar het programma.

Bovendien is een aantal van de jonge organisatoren zich nu ook aan het doorontwikkelen naar een professioneel niveau en publiceert afgelopen jaren een bundel.

Natte Neuzen werd oorspronkelijk voorgedragen voor de Amateurkunstprijs. De jury heeft ervoor gekozen het initiatief bij de Talentprijs te nomineren. Daarbij staat vooral de functie als ontwikkelplek en springplank voor nieuw literair talent centraal.

Talentontwikkeling vindt immers niet alleen plaats binnen opleidingen of gevestigde culturele instellingen. Er zijn ook toegankelijke plekken nodig waar iemand voor het eerst werk kan voordragen, anderen kan ontmoeten en vervolgens de stap naar een groter podium kan maken. Natte Neuzen creëert zo'n plek en helpt noordelijk literair talent om verder te komen.

Winnaar: Faisel Saro

Faisel Saro is beeldend kunstenaar en maatschappelijk betrokken maker. In zijn werk komen onder meer geschiedenis, identiteit, het slavernijverleden en verschillende perspectieven op die geschiedenis samen. Zijn kunstenaarschap heeft een duidelijke eigen signatuur en heeft de afgelopen jaren steeds meer zichtbaarheid buiten Groningen gekregen. In zijn werk verkent hij het spanningsveld tussen historische contexten en invloeden die een kracht uitoefenen op het lichaam en daarin hun sporen achterlieten.

Die ontwikkeling is concreet terug te zien in zijn werk. In 2022 maakte hij werk in opdracht van het Groninger Museum, dat later ook elders werd geëxposeerd. Voor Noorderzon werd hij geselecteerd met Genius Loci. Daarna volgde onder meer een selectie voor het project Angisa in De Doelen en in 2026 bereikt Genius Loci ook Oerol.

Wat voor de jury eveneens meeweegt, is dat zijn kunstenaarschap niet losstaat van zijn maatschappelijke betrokkenheid. Saro zet zich onder meer in voor Ketu Koti Groningen, stichting Kwaku, Dia di Tula en Ubuntu050. Daarbij verbindt hij verschillende gemeenschappen en perspectieven en weet hij mensen uit de culturele sector, samenleving en overheid bij elkaar te brengen.

De jury ziet in Faisel Saro een maker die al duidelijke stappen heeft gezet, maar bij wie tegelijkertijd nog veel artistieke ontwikkeling mogelijk is. Zijn groeiende landelijke zichtbaarheid, zijn eigen artistieke stem en zijn vermogen om via kunst nieuwe perspectieven zichtbaar te maken, vormen de belangrijkste redenen voor zijn nominatie.

Amateurkunstprijs

De Amateurkunstprijs is bedoeld voor een amateurkunstenaar, vereniging of stichting die een bijzondere prestatie heeft geleverd. De drie genomineerden laten ieder op een andere manier zien hoe hoog de kwaliteit, ambitie en maatschappelijke betekenis van amateurkunst in Groningen kan zijn.

Vals Alarm

Musicalgroep Vals Alarm bestaat in 2026 dertig jaar en heeft inmiddels 24 producties gemaakt. Toch is deze nominatie voor de jury nadrukkelijk geen oeuvreprijs. Vooral de meest recente productie laat zien waarom Vals Alarm nu bij de laatste drie genomineerden hoort.

In januari 2026 speelde de groep in het Grand Theatre The Wild Party van de Amerikaanse componist Michael John LaChiusa. De groep vertaalde deze complexe musical zelf en verzorgde daarmee de Nederlandstalige première. Het is een muzikaal en theateraal veeleisend werk, met jazzmuziek en complexe personages.

De keuze voor zo'n productie zegt iets over de artistieke ambitie van Vals Alarm. De groep kiest niet automatisch voor een bekende of veilige musicaltitel, maar zoekt ook binnen de amateurkunst de uitdaging op.

Voor de jury laat Vals Alarm daarmee zien dat amateurkunst en hoge artistieke ambities uitstekend samengaan. Achter een voorstelling als deze zitten bovendien vele uren repetitie, organisatie en vrijwillige inzet. Juist de combinatie van plezier in samen theater maken en de bereidheid om daarbij artistieke risico's te nemen, maakt de recente prestatie van Vals Alarm onderscheidend.

Queerkoor DIVERDOATSIE!

Queerkoor DIVERDOATSIE! bestaat nog maar enkele jaren, maar heeft in korte tijd een duidelijke plek binnen het Groningse culturele landschap ingenomen. Het koor telt inmiddels rond de vijftig zangers en zingt repertoire dat uiteenloopt van klassiek tot pop met een duidelijke boodschap over vrijheid, liefde en gelijkheid.

In 2024 trad het met ongeveer zestig zangers op in De Oosterpoort tijdens het Roze Korenconcert Hear us loud and clear!, met een programma rond vrijheid en diversiteit.

DIVERDOATSIE! zoekt daarbij bewust verschillende podia en publieksgroepen op. Het koor zingt bij queer evenementen, in musea en kerkdiensten, maar ook tijdens demonstraties, theatervoorstellingen en 4 mei-herdenkingen. Daarnaast traden ze ook buiten Nederland op.

Cobien Nieuwpoort is de dirigente en zorgt voor het artistieke niveau en de samenwerkingen met internationaal bekende componisten zoals de Amerikaanse Jack Curtis Dubowsky.

Waar ze de Europese première van 'Harvey Milk: A Cantata van zongen. Ze werken nu, met diezelfde componist, aan een nieuwe compositie 'Polyphonic Love' die in 2027 uitgevoerd gaat worden vanwege 25 jaar openstelling van het burgerlijk huwelijk voor mensen van hetzelfde geslacht in Nederland.

De jury waardeert de combinatie van samen zingen, artistieke ontwikkeling en gemeenschap. Het koor biedt ruimte aan verhalen en stemmen die niet overal vanzelfsprekend gehoord worden en weet tegelijkertijd mensen binnen en buiten de eigen gemeenschap met elkaar in contact te brengen.

Dat DIVERDOATSIE! in zo korte tijd zoveel zangers aan zich heeft weten te binden en op zeer uiteenlopende plekken zichtbaar is geworden, ziet de jury als een bijzondere prestatie binnen de Groningse amateurkunst.

Winnaar: Stichting Pittig Gekruid

Charles Goudsmit en Stichting Pittig Gekruid waren ook in 2024 genomineerd voor de Amateurkunstprijs. De jury constateerde toen al dat de stichting in stad en provincie mensen een podium geeft die elders niet altijd zichtbaar zijn en daarbij ruimte maakt voor verschillende generaties en culturele gemeenschappen.

Die inzet is sindsdien onverminderd doorgegaan. Een concreet voorbeeld is Voetsporen van Nazaten, met stads- en Stadjersgesprekken in onder meer Lewenborg, Vinkhuizen en Hoogkerk over de doorwerking van het kolonialisme en het VOC-verleden in Azië. Daarnaast organiseert Pittig Gekruid programma's rond Ketu Koti en programmeert het amateurkunstenaars bij onder andere Museum aan de A, Noorderzon, Forum, SPOT, WinterWelVaart en activiteiten rond 80 jaar vrijheid in Groningen.

Een belangrijke kracht achter deze activiteiten is Charles Goudsmit. Hij is zelf maker, maar besteedt daarnaast veel tijd aan het creëren van ruimte voor anderen. Hij zoekt mensen op, brengt hen met elkaar en met culturele organisaties in contact en zorgt ervoor dat amateurkunstenaars daadwerkelijk een podium krijgen.

Juist daarin herkent de jury één van de rode draden van de Cultuurprijzen van dit jaar. Een sterke culturele sector bestaat niet alleen uit mensen die zelf goed werk maken. Zij heeft ook mensen nodig die bereid zijn achter de schermen het vaak onzichtbare werk te verrichten waardoor anderen hun talent kunnen ontwikkelen.

Pittig Gekruid verbindt daarbij verschillende leeftijden, achtergronden en gemeenschappen. De stichting maakt verhalen zichtbaar die niet altijd vanzelfsprekend onderdeel zijn van de reguliere culturele programmering. De jury waardeert zowel die inhoudelijke keuze als de grote persoonlijke en vrijwillige inzet die daarvoor nodig is.

Tot slot

De negen genomineerden verschillen sterk van elkaar. Ze werken in verschillende disciplines, bereiken verschillende publieksgroepen en bevinden zich in verschillende fasen van hun ontwikkeling. Juist die verscheidenheid weerspiegelt volgens de jury de kracht van de Groningse cultuursector.

Wat hen verbindt, is dat zij niet alleen iets maken, maar ook iets mogelijk maken. Zij creëren plekken waar anderen kunnen optreden, brengen nieuwe verhalen naar voren, zoeken nieuwe publieksgroepen, geven talent ruimte en leggen verbindingen tussen mensen, disciplines, dorpen, stad en provincie.

De uiteindelijke winnaars onderscheiden zich binnen deze sterke groep doordat zij de verschillende criteria in bijzondere mate weten te combineren met die bredere betekenis voor de sector. Zij laten zien dat cultuur niet alleen ontstaat op het podium, in een atelier of tijdens een voorstelling, maar ook door de vaak tomeloze inzet van mensen die achter de schermen zorgen dat anderen kunnen maken, groeien, ontmoeten en gezien worden.